ପ୍ରଗତି ଓ ମାନବ ଧର୍ମ

● ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର

ଲେଖକ ପରିଚୟ :

ଡ. ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର (୧୯୨୦)ଙ୍କ ଜନ୍ମ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଦିବ୍ୟସିଂହପୁର ଗ୍ରାମରେ । ସେ ଥିଲେ ଅର୍ଥନୀତି ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର । ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ଓ ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ବୋର୍ଡ଼ର ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । 'ସମାଜ ଓ ସଭ୍ୟତା', 'ଶାସନ ଓ ସଂସ୍କାର', 'ଆର୍ଥନୀତିକ ଯୋଜନା', 'ଭାରତର ଆର୍ଥନୀତିକ ସମସ୍ୟା' ଓ 'ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ' ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କ ରଚିତ କେତୋଟି ଗ୍ରନ୍ଥ । ତାଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକରେ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ସହିତ ଚିରନ୍ତନ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପ୍ରତିଫଳନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଆଲୋଚ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧଟି ଲେଖକଙ୍କ 'ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ' ପୁସ୍ତକରୁ ସଂଗୃହୀତ । ମନର ପ୍ରସାରଣ, ବ୍ୟାପକତା, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଧର୍ମର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ସଂପର୍କରେ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ବିଶଦଭାବେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଆଲବଟ ସ୍ୱାଇଜର (Albert Schweitzer) ନାମକ ଜନୈକ ବିଶିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ପ୍ରଗତିର ସ୍ୱରୂପ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ସମାଜର ହିତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତିନି ପ୍ରକାର ପ୍ରଗତି ଦରକାର ବୋଲି ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ହେଉଛି ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରସାର । ମନୁଷ୍ୟ ମନର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଦୂର କରିବାପାଇଁ ଜ୍ଞାନ ଦରକାର ଓ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରଣାଳୀର ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନ (Technology) ଦରକାର । ବିନା ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହଜ ନୁହେଁ; କିନ୍ତୁ ବିନା ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନରେ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରସାର ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ଯାହା ହେଉ, ଆମର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ଆର୍ଥନୀତିକ ପ୍ରଗତିର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବାରୁ ଆମେ ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନର ସମନ୍ୱୟ ଚାହୁଁଛୁ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାର ପ୍ରଗତି ହେଉଛି ମାନବ ସମାଜର ସାମାଜିକତା (Socialisation of man) । ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ନିଜପାଇଁ ବଞ୍ଚେ ନାହିଁ । ସମାଜପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚେ । ସମାଜର ବ୍ୟାପକତା ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟର ବ୍ୟାପକତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ - ଯେ ନିଜ କଥା ବେଶି ଭାବେ, ସେ ନିଜର ଉନ୍ନତି ଚାହେଁ । ଯେ ନିଜଠାରୁ ଟିକିଏ ଉପରକୁ ଯିବାକୁ ଚାହେଁ, ସେ ପରିବାରର ଉନ୍ନତି ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଏ; ଯା'ର ମନ ଆଉ ଟିକିଏ ବ୍ୟାପକ, ସେ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ହିତ ଚିନ୍ତା କରେ । ଅର୍ଥାତ୍ ମନର ବ୍ୟାପକତା ଯା'ର ଯେତେ ଅଧିକ, ତା'ର ସାମାଜିକତା ସେତେ ଅଧିକ । ଏହି

ସାମାଜିକତା ବା ଅନ୍ୟର ଉନ୍ନତିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିବା କେବଳ ଜ୍ଞାନ ବା ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ନାହିଁ - ଏଥିପାଇଁ ହୃଦୟର ପ୍ରସାରତା ବା ବ୍ୟାପକତା ଦରକାର । ତେଣୁ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରଗତିଠାରୁ ଏହି ପ୍ରଗତି ଟିକିଏ ଭିନ୍ନ ।

ତୃତୀୟ ପ୍ରଗତି ହେଉଛି ଆଧାତ୍ମିକତା । ଆଧାତ୍ମିକତା କୌଣସି ଏକ ଧର୍ମ ନୁହେଁ । ଏହା ପ୍ରାଣ ବା ଆତ୍ମାର ବିକାଶ । ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନ ଭୌତିକ ବସ୍ତୁର ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ; ଆଧାତ୍ମିକତା ଆତ୍ମାର ବ୍ୟାପକତାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ମନୀଷୀ ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଆଧାତ୍ମିକତାର ସମନ୍ୱୟ ଚାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରଗତିର ନାନାପ୍ରକାର ବିଭାଗ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ତିନୋଟି ବିଭାଗରେ ଯେଉଁ ସଂକଟ ଏବେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ତାହା ଆଲୋଚନା କଲେ ମନରେ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ - ଆମେ ପ୍ରଗତି ଆଡ଼କୁ ଯାଉଛୁ ନା ପ୍ରତିଗମନ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଛୁ ? ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଗତ ୫୦ ବା ୬୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନରେ ଅନେକ ଉନ୍ନତି ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହି ବିଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ଆର୍ଥନୀତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଦେଖାଯାଉଛି, ସେଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଛି ଯେ, ସଭ୍ୟତାର ମାନଦଣ୍ଡ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ନାହିଁ ।

ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଥା ଏବେ ବି ମନେ ପଡୁଛି । ସେତେବେଳେ ଚାଇନାରେ ସିଂହାତି ନାମକ ଜଣେ ସମ୍ରାଟ୍ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ଯେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଅଧିକ ବିଦ୍ୟା ଅର୍ଜନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଯେତିକି ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବେ ସେତିକି ଅଧିକ ସମାଲୋଚନା କରିବେ । ସେମାନଙ୍କର କାମ କରିବାର କଥା । ରାଜାଙ୍କୁ ଏହି ପରାମର୍ଶ ଭାରି ସୁଖ ଲାଗିଲା । ସେ ସୈନ୍ୟ ପଠାଇ ଦେଶରେ ଯେତେ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରି ଦେଲେ । ଏପରିକି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପୁସ୍ତକାଗାର ମଧ୍ୟ ଏଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଲା ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ବିରୋଧ କଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରାଗଲା । କଥିତ ଅଛି, ଏହିପରି ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ରକ୍ତ, ମାଂସ ଓ ଅସ୍ଥିରେ ଚାଇନାର ବିରାଟ ପ୍ରାଚୀର ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ଚାଇନାର ଚାଓ ସରକାର ପୁଣି ସେହି ଇତିହାସର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କନଫୁସିଅସ୍‌ଙ୍କର ଗ୍ରନ୍ଥସବୁ ଧ୍ୱଂସ କରି ଦିଆଗଲା, କନଫୁସିଅସ୍‌ଙ୍କର ମତବାଦ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଏକ ବିରାଟ ଅପରାଧ ବୋଲି ଗଣାଗଲା ।

ଏବେ ତ ସମାଜର କେତେକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଜ୍ଞାନ ଆହରଣରେ ଅଧିକ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । କାରଣ ସମାଜରେ ଯେପରି ଭାବରେ ଆର୍ଥନୀତିକ ବିଭେଦ ଅଛି, ସେଥିରେ ଯେଉଁମାନେ ଅତି ଦରିଦ୍ର, ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଆହରଣର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକାଶ ଓ ପରିବେଷଣରେ ଅସହିଷ୍ଣୁତା ଯୋଗୁଁ ଜ୍ଞାନର ସୀମା ମଧ୍ୟ ସଂକୁଚିତ ହୋଇଯାଉଛି ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ସଭ୍ୟତାର ଯେତିକି ଅଗ୍ରଗତି ହେଉଛି, ମନୁଷ୍ୟ ସେତିକି ସେତିକି ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ ପଡୁଚି । ଆମର ପୁରାତନ ସମାଜରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନ ଅପେକ୍ଷା ସାମାଜିକ ବା ଗୋଷ୍ଠୀ ଜୀବନ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଏବେ ମଧ୍ୟ ତା'ର କେତେକ ସନ୍ତକ ଆମ ସମାଜରେ ଅଛି । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ - ସଂଯୁକ୍ତ ପରିବାର, ଜାତିଆଣ ପ୍ରଥା ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜୀବନର ଏକ ଏକ ନିଦର୍ଶନ । କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ ଏତେ ବିପଥଗାମୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ସେଥିରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜୀବନର ସତ୍ତା ନାହିଁ । ପରିବାର ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ବା ଭକ୍ତି ନାହିଁ । ଗ୍ରାମ ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ କଳହ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନକୁ କଳୁଷିତ କରି ପକାଇଛି । ଜାତି ତ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ବିଚାର କରାଯାଉଛି । ଅଶିକ୍ଷା ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜୀବନ କଳୁଷିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ତ ବ୍ୟକ୍ତି

ସଭ୍ୟତା । ସେଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ନିଜପାଇଁ, ନିଜର ଉନ୍ନତିପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରନ୍ତି । ରାସ୍ତା, ଘାଟ ଓ ଯାନବାହନର ଯେତିକି ଅଧିକ ଉନ୍ନତି ହେଉଛି, ଆମେ ପରସ୍ପର ବିଷୟରେ ସେତିକି ଅଧିକ ସନ୍ଦିହାନ ହୋଇ ପଡୁଛୁ । ପୂର୍ବରୁ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଲଣ୍ଡନକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏତ ମାସ ମାସ ଲାଗୁଥିଲା – ଏବେ ଜଣେ ୧୨/୧୩ ଘଣ୍ଟାରେ ଲଣ୍ଡନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିପାରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଯିବାରେ ଏତେ କଟକଣା ଯେ ମାସ ମାସ ଧରି ଚେଷ୍ଟା ନ କଲେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଲଣ୍ଡନ ଯିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ମିଳୁ ନାହିଁ । ମୋଟ ଉପରେ ଆମର ଶିକ୍ଷା, ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଆମର ସାମାଜିକ ମନୋଭାବକୁ ବୃଦ୍ଧି ନ କରି ଆମକୁ ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ କରି ପକାଉଛି । ଏହାହିଁ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ସଭ୍ୟତାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦୋଷ ।

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା ବିଷୟରେ ଆମର ବେଶି କିଛି ଧାରଣା ନାହିଁ । ତେବେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ମୌଳିକ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ବିଷୟାସକ୍ତ ନ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ବା ଆତ୍ମା ବିଷୟରେ କିଛି ଧ୍ୟାନ ଦେବ । ଧର୍ମଟା ପୂରାପୂରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ । ଆମର ତ ଧାରଣା ଯେ ଜଣେ କୌଣସି ଏକ ଧର୍ମରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରି ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ସହୃଦୟତା ହାସଲ କରିପାରିବ । ବରଂ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଧର୍ମକୁ ନେଇ ଯେଉଁ ବାଦ ବିସମ୍ବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି, ସେଥିରେ କୌଣସି ଏକ ଧର୍ମକୁ ଗ୍ରହଣ ନ କଲେ ସମାଜର ବେଶି କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ । ନିଜର ସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାପାଇଁ ଭଗବାନ୍‌ଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ । କାରଣ ଏହା ଫଳରେ ମନୁଷ୍ୟ ବେପରୁଆ ହେବାପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପାଏ ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନିଜର ଦୁଃଖ ଓ ଦୁର୍ବିପାକ ବେଳେ ଭଗବାନ୍‌ଙ୍କର ଆଶ୍ରା ମନୁଷ୍ୟକୁ ସାହସ ଓ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦିଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଧର୍ମ ଏବେ ମତାନ୍ଧତା ସୃଷ୍ଟି କରି ସାମାଜିକ ବିଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ତେଣୁ ଆମେ ଧର୍ମ କଥା ନ କହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛୁ । ଜଡ଼ବାଦରେ ଭୌତିକ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ବେଶି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ଏହା ଫଳରେ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇପଡ଼େ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକବାଦ ଜଡ଼ବାଦର ବିଷୟାସକ୍ତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ମନୁଷ୍ୟର ମନକୁ ବ୍ୟାପକ କରେ । କିନ୍ତୁ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାରେ ଜଡ଼ବାଦ ଉପରେ ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି ଯେ, ମନୁଷ୍ୟର ମନ ବ୍ୟାପକ ନ ହୋଇ ଦିନକୁ ଦିନ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପଡୁଛି ।

ମୋଟ ଉପରେ ପ୍ରଗତି ନାମରେ ଏବେ ଯେଉଁ ସବୁ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଛି, ତାହା ଭୌତିକ ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତେ ସମାନ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ପାଉ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଫଳରେ ସାମାଜିକ ସହୃଦୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଉ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସମାଜରେ ନାନାପ୍ରକାର ସଂଘର୍ଷ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଏହି ସଂଘର୍ଷକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେଲେ ଆମର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସଭ୍ୟତାର ମାନଦଣ୍ଡକୁ ବଦଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ, ମାନବ ଧର୍ମ ଉପରେ ବେଶି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଆସିଛି, ଯେତେବେଳେ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ଲୋକମାନେ ଏ ଦିଗରେ କିଛି ମନ ଦେବା ଉଚିତ ।

ସୂଚନା :

ଆଲବର୍ଟ୍ ସ୍ୱାଇଜର – ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମ ଜର୍ମାନୀ ସୀମାସ୍ଥ ଏକ ଛୋଟ ସହରରେ ୧୮୭୫ ଖ୍ରୀ.ରେ ଆଲବର୍ଟ୍ ସ୍ୱାଇଜରଙ୍କ ଜନ୍ମ । ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକାର ଲାମ୍ବେରିନ୍ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା । ଶାନ୍ତି ଓ ବନ୍ଧୁତାପାଇଁ ସେ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଛନ୍ତି । ଡାକ୍ତର ହିସାବରେ ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦର୍ଶନ ଓ ଇତିହାସ ବିଷୟରେ ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦରଗୋଟି ଗ୍ରନ୍ଥର ସେ ରଚୟିତା ।

ମନୀଷୀ	-	ମେଧାବୀ, ପଣ୍ଡିତ
କଳୁଷିତ	-	ଗୋଳିଆ, ମଳିନ
ଦୁର୍ବିପାକ	-	ଦୁର୍ଯୋଗ, ଦୁର୍ଘଟଣା, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା
ଜଡ଼	-	ଅଚେତନ, ନିସ୍ତେଜ
ଭୌତିକ	-	ଭୂତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, (ଭୂତ+ଇକ) (ମାଟି, ପାଣି, ତେଜ, ପବନ, ବ୍ୟୋମ ପଞ୍ଚ ମହାଭୂତ)
ଚିନ୍ତାଶୀଳ	-	ଭାବନାପରାୟଣ, ଚିନ୍ତାଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ କରିବାରେ ଦକ୍ଷ ।
ଆଭିମୁଖ୍ୟ	-	ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
କନ୍‌ଫୁସିଅସ୍	-	ଚୀନ୍ ଦେଶର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ଦାର୍ଶନିକ
ଜଡ଼ବାଦ	-	ଜଡ଼ ପ୍ରକୃତି ହିଁ ଏକମାତ୍ର ସତ୍ୟ - ଏହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ମତବାଦ ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୧. ଆଲବର୍ଟ୍ ସ୍ୱାଇଜର କିଏ ?

୨. ସମାଜର ହିତ ନିମନ୍ତେ କ'ଣ ଦରକାର ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି ?

୩. ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନ ଉଭୟ ପରସ୍ପରର ପରିପୂରକ କିପରି ?

୪. ଆମେ କେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମନ୍ୱୟ ଚାହୁଁଛୁ ?

୫. ମନୁଷ୍ୟର ସାମାଜିକତା ବ୍ୟାପକ ହୋଇପାରିବ କିପରି ?

୬. ତୃତୀୟ ପ୍ରଗତିଟି କ'ଣ ?

୭. ଲେଖକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ଆଧାତ୍ମିକତାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

୮. ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନପାଇଁ ଅନେକ ମନୀଷୀ କି ପ୍ରକାର ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ?

୯. ସଭ୍ୟତାର ମାନଦଣ୍ଡ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇପାରୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

୧୦. ପ୍ରଜାମାନେ ଅଧିକ ବିଦ୍ୟାର୍ଜନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ବୋଲି ଚାଇନାର ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସମ୍ରାଟ୍‌ଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ କାହିଁକି ?

୧୧. କନ୍‌ଫୁସିଅସ୍‌ଙ୍କର ଗ୍ରନ୍ଥ ଧ୍ୱଂସ କରିବାକୁ କିଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ?

୧୨. ଗୋଷ୍ଠୀ ଜୀବନ କାହିଁକି କଳୁଷିତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ?

୧୩. ଗୋଷ୍ଠୀଜୀବନର ନିଦର୍ଶନରୂପେ ଲେଖକ କାହାର ଉଦାହରଣ ଦେଇଛନ୍ତି ?

୧୪. ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନ କଳୁଷିତ ହେଉଛି କିପରି ?

୧୫. ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଲକ୍ଷଣ କ'ଣ ବୋଲି ଲେଖକ କହିଛନ୍ତି ?

୧୬. ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ମୌଳିକ ବିଷୟଟି କ'ଣ ?

୧୭. ଲେଖକ ଧର୍ମ କଥା ନ କହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କଥା କାହିଁକି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ?

୧୮. ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇପଡ଼େ କାହିଁକି ?

୧୯. ବର୍ତ୍ତମାନ ସମାଜରେ ନାନାପ୍ରକାର ସଂଘର୍ଷ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି କାହିଁକି ?

୨୦. ଏ ପ୍ରକାର ସଂଘର୍ଷ ଦୂର କରିବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ?

ସପ୍ରସଙ୍ଗ ସରଳାର୍ଥ ଲେଖ :

୨୧. ସମାଜର ବ୍ୟାପକତା ମନୁଷ୍ୟ ହୃଦୟର ବ୍ୟାପକତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

୨୨. ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ନିଜପାଇଁ ବଞ୍ଚେ ନାହିଁ । ସମାଜପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚେ ।

୨୩. ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକବାଦ ଜଡ଼ବାଦର ବିଷୟାସକ୍ତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ମନୁଷ୍ୟର ମନକୁ ବ୍ୟାପକ କରେ ।

ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୨୪. ଆଲବର୍ଟ୍ ସ୍ୱାଇଜର ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ପ୍ରଗତିର ତିନିଗୋଟି ସ୍ୱରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନ କର ।

୨୫. ସଭ୍ୟତାର ମାନଦଣ୍ଡ ବଦଳାଇବା ନିମନ୍ତେ ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତିର କି ପ୍ରକାର ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ଲେଖ ।

୨୬. ସମାଜର ଉପକାରପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ଦୁଇଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିଷୟରେ ଦୁଇଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଲେଖ ।

୨୭. ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନ (Technology)ର ଉନ୍ନତି ଯୋଗୁଁ ଏବେ ଲୋକମାନେ ପାଉଥିବା ଉପକାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ସାନଭାଇ ପାଖକୁ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୨୮. ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଶେଷଣ ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶେଷ୍ୟ ପଦରେ ପରିଣତ କର ।

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଶିକ୍ଷିତ, ଭୌତିକ, ଗ୍ରାମ୍ୟ

୨୯. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ବାକ୍ୟ ଲେଖ ।

ପ୍ରଗତି, ସମନ୍ୱୟ, ସାନ୍ତ୍ୱନା, ବ୍ୟାପକ, ଆହରଣ

୩୦. ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଶବ୍ଦରେ 'ଇକ' ଯୋଗ କରି 'ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ' ଶବ୍ଦଟି ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଥିବା 'ଇକ' ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗରେ ଗଠିତ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ତାଲିକା କର ।

୩୧. ଯେ ବିଷୟରେ ଆସକ୍ତ ତାହାକୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ କୁହାଯାଏ 'ବିଷୟାସକ୍ତ' ।
ସେହିପରି କ'ଣ ହେବ ଲେଖ ।

(କ) ଯେ ନିଦ୍ରାରେ ଆସକ୍ତ

(ଖ) ଯେ ଲୋଭରେ ଆସକ୍ତ

(ଗ) ଯେ ମୋହରେ ଆସକ୍ତ

୩୨. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ସେମାନେ ଯେତିକି ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିବେ ________ ।

(ଖ) ମନର ବ୍ୟାପକତା ଯା'ର ଯେତେ ଅଧିକ, ________ ।

(ଗ) ପ୍ରବିଧି ବିଜ୍ଞାନ ଭୌତିକ ବସ୍ତୁର ବିକାଶରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ; ଆଧାତ୍ମିକତା ________ ।

୩୩. 'ପୁସ୍ତକାଗାର' ଶବ୍ଦଟିର ସନ୍ଧିବିଚ୍ଛେଦ କଲେ କ'ଣ ହେବ ?
ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛ ।

(କ) ପୁସ୍ତକା + ଗାର (ଖ) ପୁସ୍ତକ + ଗାର

(ଗ) ପୁସ୍ତକ + ଆଗାର (ଘ) ପୁସ୍ତକା + ଆଗାର

ତୁମପାଇଁ କାମ :

୩୪. ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ରଙ୍କ 'ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ' ପୁସ୍ତକଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ପଢ଼ ।

୩୫. ତୁମ ଘର ଚାରିପାଖ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଶିକ୍ଷଣୀୟ କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖି ରଖ ।

❖❖❖